

Till Länsstyrelsen i Västra Götaland Skogsstyrelsen

Hemställan om att peka ut f.d. kronoparken Hålt i Spekeröd i Svartedalen till Natura 2000 - område och bilda naturreservat i området

Inledning

Rädda Svartedalens vildmark utgör en samlande förening för en rad natur-, fiske-, och friluftsföreningar i delar av Svartedalen. Föreningen bildades 1996 och har till uppgift enligt stadgarna att beakta natur- kultur- och friluftsentressen i Svartedalens f.d. kronoparksområden. F.d. kronoparken Hålt i Spekeröd i Stenungsunds kommun har tidigare ingått som en del av statens skogar i Svartedalen. Med anledning av nyligen inkomna avverkningsanmälningar i detta område hemställer föreningen om att kronoparksområdet pekas ut som Natura 2000-område och om bildande av naturreservat i området enligt EU:s fågeldirektiv samt enligt artskyddsförordningen. Pågående avverkningsanmälningar stoppas för att inventera särskilt skyddsvärda EU-arter och rödlistade arter.

Bakgrund

I Länsstyrelsens redovisning av förslag till natur- och friluftreservat inom uppdraget Tätortsnära Natur 2003 i Göteborg med omgivande kommuner listas ett antal områden inom de berörda kommunerna. Länsstyrelsen och Stenungsunds kommun föreslog att f.d. kronoparken Hålt i Spekeröd skulle ingå som ett skyddat tätortsnära naturreservat. Förslaget grundades då till stor del på den inventering och naturvärdesbedömning som MN Naturdokumenta utförde 2001 på uppdrag av Rädda Svartedalens Vildmark. I denna rapport, *Skogsinventering i Svartedalen – noteringar & naturvärdesbedömningar i f.d. kronoparkerna Hålt och Grandalen* redovisas skogslandskapets karaktär, friluft- och kulturvärden, rödlistade arter och arter i övrigt av särskilt naturvårdsintresse samt en naturvärdesbedömning. Rädda Svartedalen såg mycket positivt på att den tidigare kronoparken föreslagits av Stenungsunds kommun och Länsstyrelsen som ett tätortsnära skyddsvärt naturområde och förväntade sig att såväl Länsstyrelsen som kommunen svarade upp mot sina egna förslag och ambitioner. Bland de mest intressanta arterna kan nämnas förekomst av bl.a. berguv, tjäder, järpe, hedjohannesört, kambräken, rävticka, kattfotslav, grov fjädermossa, havstulpanlav, fällmossa, purpurmylia och skuggmossa (Nilsson M 2001). Därefter har ytterligare naturvärden tillkommit genom olika inventeringsinsatser i föreningens regi, samt observationer på artportalen från de senaste åren. Det gäller en fågelförteckning av observationer i huvudsak 2015 – 2020 av särskilt skyddsvärda arter enligt EU:s fågeldirektiv, bl.a. tjäder, orre, järpe och sparvuggla, i de skogsbestånd som berörs av nyligen anmälda avverkningar. Därutöver finns under de senaste åren rapporteringar om förekomst av särskild skyddsvärda växter, mossor och lavar, bl.a. hedjohannesört, bergjohannesört, krusfrö och andra rödlistade arter i f.d. Hålt kronopark (se bilaga 1).

Ägarförhållanden samt tidigare skrivelser och åtgärder rörande naturvärden och naturskydd

Hålt i Spekeröd har utgjort en av några statliga kronoparker i Svartedalen som övertogs av Sveaskog när detta statliga bolag bildades. Sveaskog har i sin tur sålt ut kronoparken 2018 till en privat ägare, Tomas Saxborn. Föreningen Rädda Svartedalens vildmark har vid upprepade tidigare tillfällen uppmärksammat Sveaskog och Länsstyrelsen på områdets dokumenterat höga natur- och friluftsvärden och begärt att området skulle bli ett naturreservat (skrivelser till dessa 2000-09-02, 2000-10-01, 2001-02-28, 2001-09-30, 2008-11-28, 2013-06-19 samt 2013-11-07) Förutom av Skogsstyrelsen avsatta nyckelbiotoper i området hade Sveaskog avsatt en betydande areal av motsvarande frivilligt skydd i kronoparken Hålt före försäljningen. Vid försäljningen var 25 % av den produktiva skogsmarken i området av bolaget avsatt för naturvård (NO). År 2018 var 26 % av skogen i området äldre än 120 år, (gammal skog enligt Sveaskogs egen definition). Innan 2018 var en ännu större andel av skogsmarken avsatt för naturvård av bolaget- cirka 38%. Mycket av denna omklassades således till produktionsskog, lite innan försäljningen, i den nya skogsbruksplanen från 2018.

Se bilaga 2 som visar den för naturvård avsatta skogen i november 2013 och hur det minskat inför försäljningen 2018.

Avverkningsanmälningar 2020 i Hålt till Skogsstyrelsen

Omfattande avverkningsanmälningar har inkommit till Skogsstyrelsen i augusti 2020 och berör ca 38 ha, A36315-2020, A36339-2020, A36337-2020 och 2020-02-17 i f.d.

kronoparken Hålt. En slutavverkning har redan utförts längst i söder i området. I området återfinns och berörs i nuläget 118 årig tallskog (9ha), 130 årig blandskog (äldre än 120 år är gammal skog enligt Sveaskogs definition, men därefter produktion, PG, enligt Sveaskog nya skogsbruksplan 2018), 80-årig blandsumpskog, 140-årig barrblandskog samt 75-årig granskog. Det finns några avsatta nyckelbiotoper av Skogsstyrelsen, bl.a. en smal zon längs en långsträckt bäckravin, längs Nordån, en biotop med 175 årig tallskog som riskerar kanteffekter vid avverkning.

Bedömning

Kronoparken Hålt utgör ett viktigt komplement till det befintliga naturreservatet och Natura 2000-områden i Svartedalen (SE520142, SE0520166) vad gäller vissa utpekade särskilt skyddsvärda fågelarter i Natura 2000-området, bl.a. tjäder, järpe, orre och sparvuggla, samt särskilt skyddsvärda livsmiljöer enligt habitatdirektivet. Dessutom förekommer en rad rödlistade och särskilt skyddsvärda moss- och lavararter samt växter, bl.a. hedjohannesört.

Området kvalificerar som Natura 2000-område för flera särskilt skyddsvärda arter.

Föreningen Rädda Svartedalens vildmark anser att hela f.d. kronoparken i Hålt kvalificerar in som Natura 2000 – område enligt EU:s fågeldirektiv och enligt artskyddsförordningen. De av Sveaskog skyddsvärda skogsarealerna, vid tidpunkten före försäljningen 2018, skall ombildas till naturreservat. Ett starkt motiv är förekomsten av tjäder, orre och spelplats för dessa arter, samt även förekomst av järpe och sparvuggla, i området. Området behöver inventeras avseende angivna skyddsvärda arter för att få aktuell information om nämnda arter. Den f.d. kronoparken Hålt angränsar till Svartedalens Natura 2000-område (SE520142) för ett antal fågelarter och utgör en viktig länk för det befintliga Natura 2000-området, där tjäderns och orrens status har försämrats över tid (se läge i bilaga 3). Vi vill hänvisa till habitatdirektivet 6:3, där betydande effekter och konsekvenser kan uppstå i ett Natura 2000-område till följd av planer och projekt, dvs olika åtgärder, t.ex. skogsavverkning, utanför ett skyddat område. (se även mål i EU-domstolen C 142/16 sid 29).

Med anledning av ovan hemställer föreningen Rädda Svartedalens Vildmark om att f.d. kronoparken Hålt pekats ut av Länsstyrelsen som Natura 2000-område och att tidigare för naturvård avsatta områden, av Skogsstyrelsen och Sveaskog, ombildas till naturreservat enligt EU:s fågeldirektiv och enligt artskyddsförordningen. Området är dessutom värdefullt för det rörliga friluftslivet. Pågående avverkningar stoppas för att kunna inventera naturvärden i området, bl.a. spelplats och förekomst av tjäder och orre samt även förekomst av järpe, sparvuggla och övriga särskilt skyddsvärda och utpekade fågelarter med hänvisning till artskyddsförordningen 4:2 och 4:4.

Kungälv den 10 september 2020

Kåre Ström
Ordförande i Rädda Svartedalen
Tvetgatan 277
442 33 Kungälv
Tel: 0707-723204, e-post: karestrom@telia.com

Stig Johansson
Sekreterare i Rädda Svartedalens vildmark
Munkegårdegatan 355
44241 Kungälv
Tel: 076 3464515 e-post: andolf@tele2.se

För kännedom:

Regeringskansliet
Naturvårdsverket
EU-kommissionen
Stenungsunds kommun
Tomas Saxborn

Bilagor

Bilaga 1, Naturvärdesbedömning och inventeringar i f.d. kronoparken Hålt i Svartedalen
Bilaga 2, Sammanställning av skogen och dess fördelning, Hålt
Bilaga 3. Svartedals området, naturreservat och natura 2000.

Referenser:

Artskyddsförordningen.
Avverkningsanmälningar i Hålt till Skogsstyrelsen 2020, A36315-2020, A36339-2020, A36337-2020 och 2020-02-17.
Inventeringsuppgifter samt observationer på artportalen 2015 - 2020
Nilsson, M. MN Naturdokumenta 2001, Skogsinventering i Svartedalen – noteringar & naturvärdesbedömning i f.d. kronoparkerna Hålt och Grandalen.
Rädda Svartedalens Vildmark, skrivelser till Länsstyrelsen och Sveaskog med begäran om naturreservat, avverkningsstopp, 2000-09-02, 2000-10-01, 2001-02-28, 2001-09-30, 2008-11-28, 2013-06-19 samt 2013-11-07)
Sveaskogs skogsbruksplaner (<https://raddasvartedalen.se/Dokument/2019/skogsbruksplan-halt.pdf>)